

Paerewa Paetae**Aronga** Pūtaiao 1.1**Ingoa** Te torotoro i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa**Kaupae** 1 **Whiwhinga** 5 **Aromatawai** Ā-roto**Marau akoranga** Te Marautanga o Aotearoa**Kokonga akoranga** Pūtaiao**Mana rēhita** Kua rēhitatia **Te rā i mana ai** Hakihea 2023**Te rā e arotakengia ai** Hakihea 2028 **Te rā i puta ai** Hakihea 2023**Te Whāinga**

Ko te whāinga o tēnei paerewa paetae he torotoro i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa.

Paearu Paetae

Paetae	Hei tohu i te paetae: <ul style="list-style-type: none">• Ka torotoro i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa.
Kaiaka	Hei tohu i te kaiaka: <ul style="list-style-type: none">• Ka whakamārama i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa.
Kairangi	Hei tohu i te kairangi: <ul style="list-style-type: none">• Ka parahau i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa.

Kōrero Āpiti

- 1 I ahu mai tēnei paerewa paetae i te Taumata 6 o Te Marautanga o Aotearoa (Te Tāhuhu o te Mātauranga, 2017). E hono ana ki te Papa Whakaako mō Pūtaiao kei: <https://ncea.education.govt.nz>.

Whāinga Paetae

Ngā Tautake Pūtaiao me ngā Kōrero o Mua

1. Ka ako i ngā huatau matua me ngā kōrero o mua o te pūtaiao, me ngā wāhi i roto i ngā pou pūtaiao. Ka ako haere e pā ana ki ngā huringa tautake o te pūtaiao e tupu haere ana.
2. Ka mārama haere ki ngā huatau o te tautake o te mātauranga, kia kite ai i ngā uara taketake o te pūtaiao, he rerekē i ērā o te tangata whenua. Ka mārama haere ki ngā tikanga whakahaere o te mātauranga pūtaiao, me te ako i ngā kōrero mō ētahi tauira whakapai, whakakino rānei. Ka tirohia ētahi take porihanga o ēnei rā e pā ana ki ngā matatika pūtaiao, me pēhea hoki e uruparehia ai.

- 2 E whai ake nei ngā whakamārama mō ngā paearu paetae:

Ka torotoro i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa:

- Ka rapu mōhiotanga, ka kimi māramatanga i ngā āhuatanga o te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa, arā, ka tautohu i ngā tohu o te taiao me ōna hononga ki te tangata.

Ka whakamārama i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa:

- Ka rapu i ngā hononga i waenga i te mātauranga pūtaiao me te ao tūroa.
- Ka wetewete, ka whakamārama i ngā tohu o te taiao me ōna hononga ki te tangata.

Ka parahau i te mātauranga pūtaiao e hāngai ana ki te ao tūroa:

- Ka tātari i ngā tohu o te taiao me ōna hononga ki te tangata.
- Ka whai taunakitanga e pā ana ki ngā mōhiotanga, ngā māramatanga me ngā hononga i waenga i te mātauranga pūtaiao me te ao tūroa.

- 3 E whai ake nei ngā whakamārama mō ngā kupu me ngā kīanga whaitake matua o te paerewa nei:

<i>mātauranga pūtaiao</i>	He māramatanga ki te ao tūroa mā roto i te mātauranga Māori o onamata, o inamata anō hoki. Kei te mātauranga Māori ngā kōrero tuku iho me ngā kōrero whakapapa hei tūāpapa ki tā tātou tirohanga ki te ao tūroa.
<i>ngā tohu o te taiao</i>	Ko ngā āhua, ko ngā nekeneke, ko ngā tauira o roto i te taiao i kitea e ngā tūpuna.

- 4 Arā ngā Tikanga Aromatawai mō tēnei paerewa paetae, kei:

<https://ncea.education.govt.nz>.

5 Kuputaka

te ao tūroa	<i>Natural world, enduring world, world, Earth, nature</i>
torotoro	<i>to explore</i>

Kōrero Whakakapinga

I whakakapingia ngā paerewa 91719-91723 e ngā paerewa 92069-92072.

Tātari Kounga

- 1 Me mātua whakamana ngā Kaituku Akoranga me ngā Whakahaere Whakangungu Ahumahi e te Mana Tohu Mātauranga o Aotearoa ka rēhita ai i ngā hua ka puta mai i ngā aromatawai ki ngā paerewa paetae.
- 2 Ko ngā Kaituku Akoranga me ngā Whakahaere Whakangungu Ahumahi kua mana, ā, e aromatawai ana i ā rātou hōtaka ki ngā paerewa paetae, me uru rātou ki ngā pūnaha whakaōrite e tika ana mō aua paerewa paetae.

Ko te tohutoro ki te Mahere Whakamana, Whakaōritenga hoki

0233